

„Prvá pomoc“

Dopad na prepúšťanie zamestnancov a prežitie firiem

január 2022

Matěj Bělín

Marcela Veselková

Zhrnutie

Cieľom tohto komentára je zhodnotiť dopad "Prvej pomoci" na prepúšťanie zamestnancov a prežitie malých firiem počas pandémie COVID-19. Pri hodnotení sme využili exogénnu variáciu v intenzite epidémie. Výsledky ukazujú, že citlivosť podporených a nepodporených firiem na rast počtu nových prípadov COVID-19 v okrese bola rôzna. Nepodporené firmy na zhoršujúcu sa situáciu reagovali len miernym nárastom prepúšťaní, čo naznačuje, že nepodporené firmy boli krízou málo zasiahnuté. Finančná podpora z balíka "Prvej pomoci" však výrazne zredukovala počet prepustení, pričom počet zachránených pracovných miest so zhoršovaním epidemickej situácie narastal. Podpora zároveň znížila riziko zániku firiem.

Pod'akovanie

Za pomoc pri spracovaní údajov ďakujeme Branislavovi Hábelovi, Tadeášovi Chujacovi a Jánovi Komadelovi. Za pripomienky ďakujeme Lucii Fašungovej.

1 Úvod

Pandémia COVID-19 podnietila tvorcov politiky k rýchlym a bezprecedentným opatreniam. Jedným z hlavných nástrojov na udržanie zamestnanosti a príjmov zamestnancov boli tzv. schémy pomoci na udržanie pracovných miest (angl. „job retention schemes“). V máji 2020 sa prostredníctvom týchto schém podporovalo 50 miliónov pracovných miest v OECD, čo je desaťkrát viac ako počas globálnej finančnej krízy (Scarpetta et al. 2020).

Schémy pomoci na udržanie pracovných miest sú založené na jednoduchom princípe: vláda firmám dočasne dotáciami znižuje náklady práce, ktoré najmä v pandémii najviac postihnutom odvetví služieb predstavujú výraznú časť prevádzkových nákladov. Firmy sú vďaka týmto dotáciám schopné udržať si produktívnych zamestnancov a po skončení krízy rýchlo naštartovať produkciu bez opätovného najmania a zaškoľovania pracovníkov. Na oplátku sa firmy zaviazujú podporené pracovné miesta udržať.

Počas pandémie COVID-19 sa schémy na udržanie pracovných miest zvyčajne implementovali dvoma spôsobmi. Poskytovali sa buď vo forme tzv. podpory v čase skrátenej práce, ktorá po vzore nemeckej schémy *kurzarbeit* priamo dotuje neodpracované hodiny, alebo vo forme mzdových dotácií, ktorými sa dotujú aj odpracované hodiny (ibid). Keďže mzdové dotácie bývajú v porovnaní s podporou v čase skrátenej práce štedrejšie, a tým aj atraktívnejšie pre zamestnávateľov, vyvstáva otázka, či sa nepodporujú aj pracovné miesta, ktoré by boli zachované aj bez podpory (OECD 2021).

Na Slovensku bola podpora firmám poskytovaná prostredníctvom schémy "Prvá pomoc" zamestnávateľom, zamestnancom a živnostníkom. Schéma bola implementovaná od apríla 2020 ako kombinácia podpory skrátenej práce a mzdových dotácií. Podľa údajov z decembra 2021 sa prostredníctvom tejto schémy podporila zhruba tretina pracovných miest v ekonomike sumou viac ako 2,2 miliardy eur (Baliak et al. 2021).

Cieľom tohto komentára je zhodnotiť dopad schémy „Prvá pomoc“ na prepúšťanie zamestnancov a prežitie firiem počas prvej vlny pandémie COVID-19. Konkrétne, sústredíme sa na obdobie marec až september 2020, počas ktorého bola podpora poskytovaná na základe úvodných podmienok schémy „Prvá pomoc“ (Príloha 1). Keďže v tomto období boli príspevky výrazne nižšie ako v neskorších fázach pandémie, naše hodnotenie implicitne umožní odpovedať na otázku, či aj relatívne nízka pomoc pomáha zmierňovať dopad krízy. V analýze sa zameriavame na dopad na malé firmy (do 50 zamestnancov), ktoré predstavujú 98,7 % všetkých podnikov, 26 % zamestnanosti a 27,1 % hrubej produkcie (Slovak Business Agency 2021). Zároveň sa dá predpokladať, že aktivity malých firiem sú sústredené v jednom okrese, čo je kľúčové z pohľadu použitej identifikačnej stratégie.

Na určenie kauzálneho dopadu pomoci sme využili exogénnu variáciu v intenzite epidémie, ktorú sme merali ako počet nových prípadov COVID-19 na úrovni okresu v danom mesiaci. Výsledky našej analýzy naznačujú, že „Prvá pomoc“ pomohla zachrániť ohrozené pracovné miesta: čím horšia bola epidemická situácia v okrese, tým výraznejšie podpora redukovala počet prepustení. Pomoc bola dobre cieleňá na firmy najviac zasiahnuté krízou a zároveň znížila riziko zániku firiem.

2 Čo zatiaľ vieme o dopade schém pomoci na udržanie pracovných miest

Kľúčovou výzvou pri hodnotení schém pomoci na udržanie pracovných miest je tzv. problém selekcie. Vo všeobecnosti, schémy pomoci zavádzajú krízou viac zasiahnuté krajiny (Cahuc and Carcillo 2011). Jednoduché porovnanie krajín so schémou pomoci a bez nej preto môže skresľovať závery o pozitívnom vplyve týchto schém na zamestnanosť počas recesie (napr. Abraham & Houseman, 1994; Boeri & Bruecker, 2011; Cahuc & Carcillo, 2011; Hijzen & Martin, 2013).

Problém selekcie predstavuje výzvu aj pri hodnoteniach na úrovni firiem. Firmy, ktoré žiadajú o podporu, totiž bývajú krízou zasiahnuté viac ako firmy, ktoré o pomoc nežiadajú (Bellmann et al. 2015). Jednoduché porovnanie zamestnanosti podporených a nepodporených firiem preto zníži odhad dopadu pomoci nadol. Prvé hodnotenia schém pomoci naozaj poukazujú na malý, alebo dokonca negatívny vplyv na zamestnanosť

(Calavrezo et al. 2009, 2010; Kruppe and Scholz 2014; Tracey and Polachek 2018; výnimkou je len Boeri and Bruecker 2011). Tieto kontrainatívne výsledky sú pravdepodobne dôsledkom selekcie, ktorú sa nepodarilo odstrániť ani prostredníctvom prístupov hodnotenia založených na tzv. párovaní (matching) alebo inštrumentálnych premenných (Kopp and Siegenthaler 2021).

Nová generácia empirických hodnotení sa snaží s problémom selekcie vyrovnáť tak, že využíva exogénnu variáciu v nárokovateľnosti na podporu (Giupponi and Landais 2018) alebo exogénnu regionálnu variáciu v schvaľovaní podpory (Cahuc et al. 2021; Kopp and Siegenthaler 2021), a tým aproximuje experimentálne hodnotenie. Giupponi and Landais (2018) analyzovali podporu v čase skrátenej práce v Taliansku počas Veľkej recesie 2008-2009. Schéma mala pozitívny vplyv na zamestnanosť, tento pozitívny vplyv sa však po skončení podpory rýchlo strácal. Toto pravdepodobne súvisí s vlečúcim sa charakterom talianskej recesie, ktorý demotivoval firmy hromadiť pracovnú silu. Okrem toho schéma udržiavala zamestnancov v neproduktívnych firmách, čím zabraňovala účinnej realokácii pracovnej sily v ekonomike. Kopp a Siegenthaler (2021) analyzovali podporu v čase skrátenej práce vo Švajčiarsku v období 2009 až 2015. Schéma zvýšila pravdepodobnosť prežitia firiem a prepúšťanie zamestnancov nielen odkladala do budúcnosti, ale mu aj zabraňovala. Náklady na schému boli pritom nižšie, ako by boli náklady na podporu v nezamestnanosti. Švajčiarska recesia mala na rozdiel od tej talianskej tvar V, čo mohlo prispieť k efektívnosti schémy. Nakoniec, Cahuc et al. (2021) sa pozreli na dopad podpory v čase skrátenej práce vo Francúzsku v období 2008 až 2009 a došli k záveru, že schéma zachraňovala pracovné miesta vo firmách, ktorým počas krízy najviac klesli tržby. Naopak, firmy, ktoré kríza zasiahla menej, znižovali počet odpracovaných hodín aj v prípade pracovných miest, ktoré neboli ohrozené.

O efektívnosti dočasných mzdových dotácií počas pandémie máme zatiaľ málo informácií.¹ Napríklad Gourinchas et al. (2020) na základe analýzy firiem v sedemástich krajinách tvrdia, že vládna podpora zredukovala mieru zlyhania malých a stredných firiem. Scarpetta et al. (2020) zasa na základe mikrosimulácie dospeli k záveru, že podpora v čase skrátenej práce dokáže lepšie zacieliť na firmy s finančnými ťažkosťami ako mzdové dotácie. V dôsledku toho vzrástá riziko, že podpora prostredníctvom mzdových dotácií sa dostane aj k firmám, ktoré ju nemotivujú (tzv. strata mŕtvej váhy). Zároveň však tento typ podpory motivuje firmy neznižovať odpracované hodiny a umožňuje im rýchlo naštartovať produkciu, keď sa ekonomické podmienky zlepšia. Prvé odhady z Nemecka naznačujú, že bez Kurzarbeitu by miera nezamestnanosti na vrchole pandemickej recesie vzrástla v priemere o 3 percentuálne body (Aiyar a Dao 2021).

V slovenskom kontexte Lalinsky a Pal (2020) potvrdzujú silnú selekciu: o „Prvú pomoc“ žiadali vo vyššej miere produktívnejšie firmy s vyšším podielom mzdových nákladov a s predošlou skúsenosťou so štátnou pomocou. Výsledky ich analýzy poukazujú na to, že „Prvá pomoc“ pomáhala firmám v malej miere znižovať straty spôsobené pandemiou a mala potenciál zachraňovať pracovné miesta.

3 „Prvá pomoc“ ochránila ohrozené pracovné miesta a krízou zasiahnuté firmy

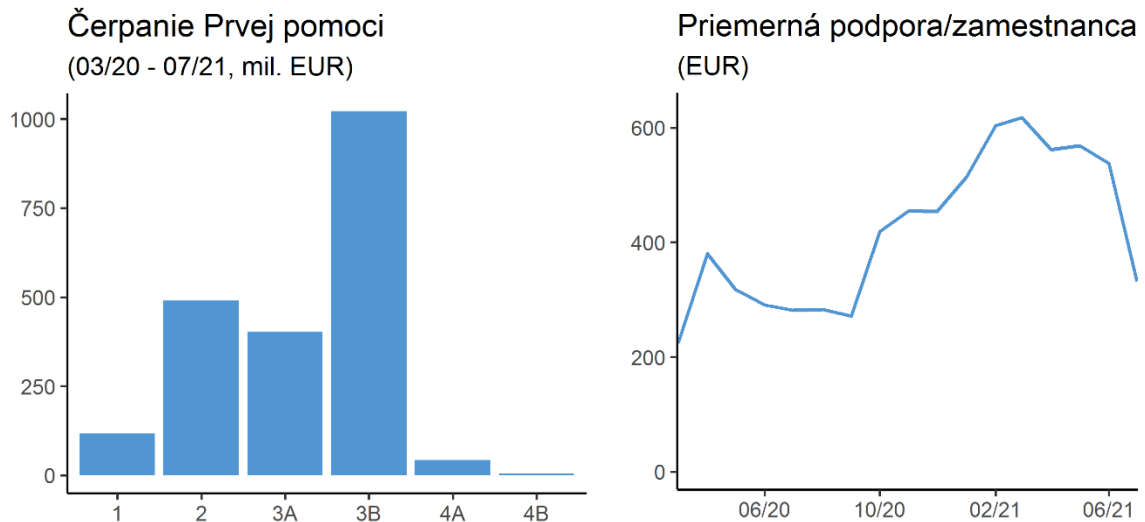
V marci 2020 schválila vláda balík „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a samostatne zárobkovo činným osobám (Príloha 1).² Schéma umožňuje čerpať finančnú pomoc prostredníctvom podpory v čase skrátenej práce a prostredníctvom mzdových dotácií. K decembru 2021 sa prostredníctvom „Prvej pomoci“ podporila zhruba tretina pracovných miest v ekonomike sumou viac ako 2,2 miliardy eur (Baliak et al. 2021). Viac ako 71 % podpory sa vyčerpalo prostredníctvom mzdových dotácií pre zamestnávateľov (opatrenie 3B) a samostatne zárobkovo činné osoby (opatrenie 2), ktorým klesli tržby. Zhruba 26 % podpory sa vyčerpalo prostredníctvom podpory v čase skrátenej práce (opatrenia 1 a 3A). Zvyšné 2 % čerpali samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré neboli oprávnené čerpať pomoc prostredníctvom opatrenia 2, a jednoosobové s.r.o.

¹ Mzdová dotácia na udržanie pracovného miesta je odlišná od mzdovej dotácie na najímanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. V slovenskom kontexte bola mzdová dotácia na najímanie analyzovaná napr. Hidas (2016) alebo Petráš (2019).

² Bližšie informácie o nastavení „Prvej pomoci“ a jej čerpaní sú dostupné v pravidelných prehľadoch dostupných na webovej stránke Inštitútu sociálnej politiky, viac na <https://institutsocialnejpolitiky.sk/analyticke-komentare/index.html>

V analýze sa sústreďujeme na hodnotenie pomoci malým firmám do 50 zamestnancov v období marec až september 2020, počas ktorého sa podpora poskytovala v rámci úvodného nastavenia schémy „Prvá pomoc“. V sledovanom období bola vyplatená podpora vo výške 658 miliónov eur. Hodnotenú malú firmu vyčerpali zhruba 177 milióna eur, čo predstavuje približne 27 % sumy vyplatenej v sledovanom období.

Graf 1: Základné ukazovatele „Prvej pomoci“

Zdroj: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

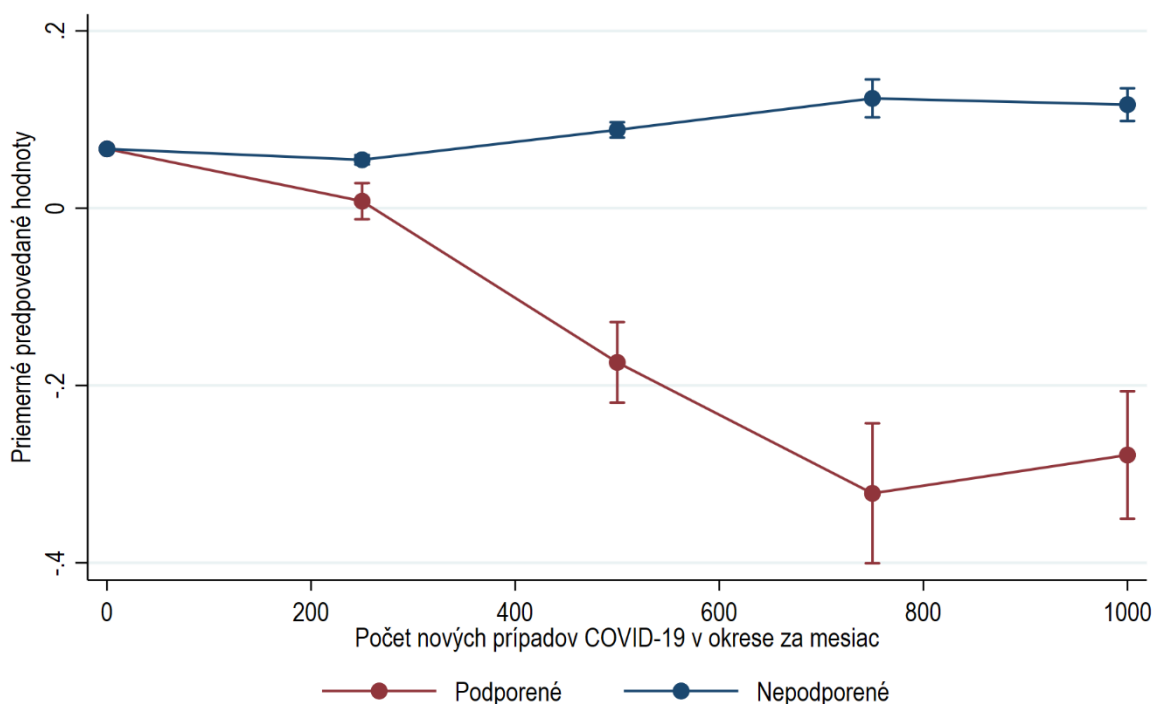
V ideálnom prípade by sme pri hodnotení dopadu „Prvej pomoci“ porovnávali dve skupiny firiem, podporenú a nepodporenú, pričom firmy by boli do týchto skupín vybrané náhodne. Porovnanie dosiahnutých výsledkov týchto firiem (napríklad v zamestnanosti) po poskytnutí pomoci by nám umožnilo identifikovať kauzálny vplyv pomoci na zamestnanosť. V reálnom svete však firmy do podporenej a nepodporenej skupiny nie sú vyberané náhodne. Poskytovateľ pomoci určuje, ktoré firmy majú na pomoc nárok, pričom kritériá bývajú nastavené tak, aby pomoc cieľila na krízou najviac postihnuté firmy. Firmy sa potom rozhodujú, či o pomoc požiadajú, alebo nie. Výsledkom takejto implementácie je to, že podporené a nepodporené firmy sa od seba výrazne odlišujú: podporené firmy bývajú krízou zasiahnuté viac, a preto u nich možno očakávať výrazne odlišný vývoj zamestnanosti (alebo ďalších výsledkov). Jednoduchým porovnaním týchto dvoch skupín firiem by sme sa preto dopracovali k skreslenému odhadu skutočného efektu pomoci.

Na Slovensku selekciu firiem do schémy „Prvá pomoc“ zdokumentovali Lalinsky a Pal (2021), podľa ktorých boli vo vyššej miere podporené produktívne firmy s vyššími mzdovými nákladmi. S problémom selekcie sme sa vysporiadali tak, že sme využili exogénnu variáciu v intenzite pandémie na regionálnej úrovni na odhad citlivosti prepúšťania na rastúci počet prípadov COVID-19 v okrese. Inak povedané, zaujímalo nás, či podporené a nepodporené firmy prepúšťali zamestnancov v rôznej miere v závislosti od intenzity pandémie, ktorú firmy – na rozdiel od žiadosti o podporu – nemali možnosť ovplyvniť. Podrobné informácie o metodológii ako aj alternatívne prístupy k odhadu sú opísané v Bělin a Veselková (2022a), informácie o použitých údajoch v prílohe 2.

3.1 Pomohla „Prvá pomoc“ zachrániť ohrozené pracovné miesta?

Podporené a nepodporené firmy reagovali na zhoršujúcu sa epidemickú situáciu rôzne (graf 2). Keď začal počet prípadov COVID-19 v okrese narastať, nepodporené firmy síce začali prepúšťať zamestnancov, ale len vo veľmi malej miere (modrá čiara). Toto naznačuje, že nepodporené firmy boli krízou málo zasiahnuté. Naopak, finančná podpora výrazne zredukovala počet prepustení v skupine podporených firiem (červená čiara), pričom počet zachránených pracovných miest bol tým vyšší, čím horšia bola epidemická situácia.

Graf 2: Prepustení ako funkcia podpory a intenzity epidémie (95% intervaly spoľahlivosti)

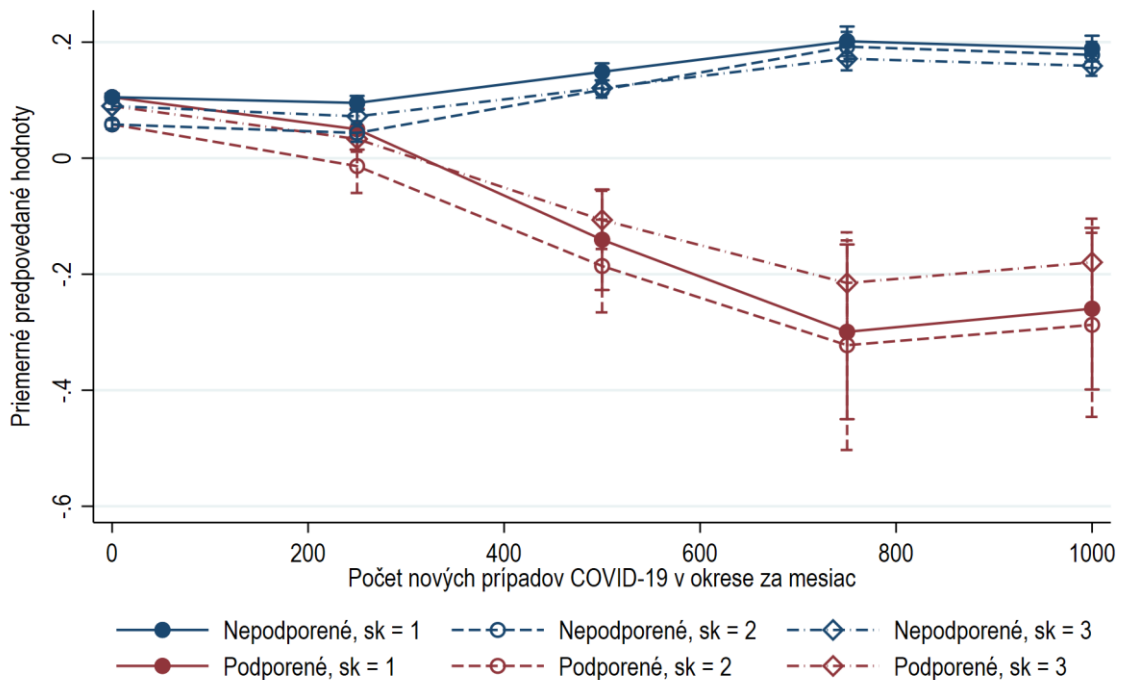
3.2 Podarilo sa pomoc zacieliť na najviac zasiahnuté firmy?

Firmy s nízkymi tržbami, ktoré podnikali v najviac postihnutých sektoroch, mohli veľmi skoro začať čeliť problémom s likviditou (napr. Schivardi and Romano 2020). Jedným z cieľov schém pomoci na udržanie pracovných miest bolo preto poskytnúť firmám potrebnú likviditu. Graf 3 ukazuje rôzne profily prepúšťania vo firmách podľa stupňa ich finančnej zraniteľnosti, ktorý sme merali pomocou Altmanovho Z-skóre. Tento indikátor využíva viacero finančných ukazovateľov na odhad pravdepodobnosti bankrotu firmy (výsledky však boli podobné aj pri použití alternatívneho indikátora kondície firmy v podobe rozdielu v miere rastu odpracovaných dní v danom mesiaci v roku 2018 a 2019).

V prípade nepodporených firiem je profil prepúšťania v zásade rovnaký, čo naznačuje, že hoci boli niektoré nepodporené firmy z finančného hľadiska zraniteľné, epidémia sa ich v sledovanom období výraznejšie nedotkla. Ak by sme v prípade finančne zraniteľných firiem pozorovali výrazný nárast prepúšťania, znamenalo by to, že z programu „Prvej pomoci“ boli tieto firmy nesprávne vylúčené. Keďže takýto výrazný nárast prepúšťania nepozorujeme, môžeme povedať, že „Prvá pomoc“ bola v priemere dobre cieleňá.

Podobné profily citlivosti na intenzitu pandémie pozorujeme aj v skupine podporených firiem, pričom na intenzitu pandémie citlivo reagujú firmy v dobrej, aj v horšej finančnej kondícii. Ak by finančne menej zraniteľné firmy reagovali menej citlivo, znamenalo by to, že niektoré podporené firmy pomoc od štátu nepotrebovali. V skutočnosti sú však profily podporených firiem veľmi podobné, čo naznačuje, že podporené firmy v dobrej finančnej kondícii boli krízou naozaj zasiahnuté.

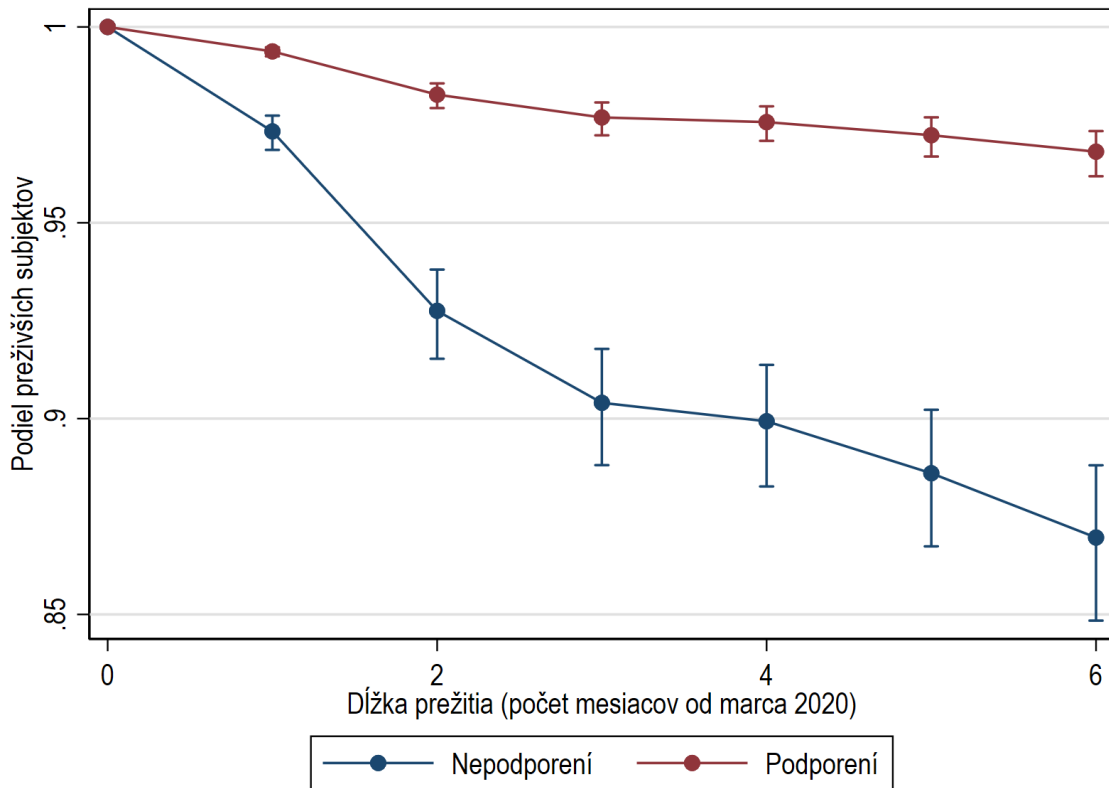
Graf 3: Prepustení ako funkcia podpory a intenzity epidémie pre jednotlivé skupiny firiem podľa finančnej zraniteľnosti (najnižšia zraniteľnosť = 1, najvyššia zraniteľnosť = 3), 95% intervaly spoľahlivosti.

3.3 Pomohla „Prvá pomoc“ prežiť firmám?

Podporené firmy zlyhávali v oveľa menšej miere ako nepodporené firmy. Toto zistenie je dôležité najmä v kontexte diskusie o výške podpory. Slovensko vynaložilo na boj s pandémiou menej zdrojov ako väčšina rozvinutých krajín. Napríklad na základe odhadov Medzinárodného menového fondu (IMF 2021) predstavovali dodatočné výdavky mimo zdravotníckeho sektora na Slovensku 4,7 % HDP, zatiaľ čo v Česku sa na pomoc vynaložilo 6,6 %, vo Francúzsku 8,2 %, v Nemecku 13,6 % a v Japonsku až 14,6 % HDP. Analýza prežitia firiem však naznačuje, že výška pomoci bola dostatočne vysoká na to, aby odvrátila riziko zlyhania firiem. Rozdiely v prežití podporených a nepodporených firiem možno interpretovať kauzálne za predpokladu, že podporené firmy boli zraniteľnejšie ako tie nepodporené. Ak skutočne bola skupina nepodporených subjektov menej zasiahnutá epidémiou, ako ukazuje Graf 3, potom by sme u nich očakávali nižšie riziko zániku ako u (zraniteľnejšej) podporenej skupiny. Realita je však presne opačná: napriek tomu, že nepodporené firmy boli menej zasiahnuté šokom z epidémie, pozorujeme u nich vyššie riziko zániku. Tento fakt svedčí o kauzálnom dopade intervencie, ktorá hrozbu zániku znížila.

Graf 4: Miera prežitia firiem s 95 % intervalmi spoľahlivosti

4 Čo vďaka hodnoteniu „Prvej pomoci“ vieme o povedať o nastavení zákona o podpore v čase skrátenej práce?

V tomto komentári sme sledovali dopad štátnej podpory prostredníctvom schémy "Prvá pomoc" na malé firmy počas prvej vlny pandémie COVID-19. Z pohľadu verejnej politiky je hodnotenie zaujímavé najmä z dvoch dôvodov. Po prvé, objem štátnej podpory na Slovensku bol výrazne nižší ako vo väčšine rozvinutých krajín sveta (IMF 2021). Zároveň bola výška podpory poskytovanej počas prvej vlny pandémie nižšia ako v nasledujúcich fázach. Analýza preto umožňuje posúdiť, či aj relatívne nízka pomoc počas krízy pomáha firmám udržať zamestnancov a prežiť.

Pri analýze kauzálneho vplyvu "Prvej pomoci" sme využili kvázi-experiment vyplývajúci z rozdielnej intenzity pandémie na úrovni okresov a sústredili sa na to, ako citlivo firmy reagovali na rastúci počet prípadov COVID-19 v okrese. Konkrétne nás zaujímalo, či podporené a nepodporené firmy prepúšťali zamestnancov v rôznej miere v závislosti od intenzity pandémie. Výsledky našej analýzy naznačujú, že finančná podpora výrazne zredukovala počet prepustení. Naopak, nepodporené firmy na zhoršovanie epidemickej situácie reagovali len veľmi miernym nárastom prepúšťania, čo naznačuje, že tieto firmy boli krízou zasiahnuté málo, a teda pomoc bola dobre cieleňá na firmy, ktoré ju naozaj potrebovali. Výsledky analýzy ďalej ukázali, že podporené firmy prežili vo vyššej miere ako nepodporené, čo naznačuje, že výška pomoci bola dostatočne vysoká na to, aby odvrátila riziko zlyhania firiem.

Čo z týchto záverov vyplýva pre inštitucionalizovanú formu tzv. *kurzarbeitu* na Slovensku? V marci 2022 nadobudne účinnosť nový zákon č. 215/2021 Z. z. o podpore v čase skrátenej práce. Táto legislatíva vychádza

zo skúseností s dočasnou podporou prostredníctvom schémy "Prvá pomoc", pričom kopíruje aj maximálnu výšku podpory na zamestnanca na prekážke. Výsledky našej analýzy naznačujú, že takýto systém podpory by v prípade krízy porovnateľnej s prvou vlnou pandémie COVID-19 mal efektívne pomôcť firmám a zamestnancom.

Referencie

- Aiyar, S. and Dao, M.C., 2021. *The effectiveness of job-retention schemes: COVID-19 evidence from the German states* (No. 2021/242). International Monetary Fund.
- Abraham, K.G. and Houseman, S.N., 2009. 3. Does Employment Protection Inhibit Labor Market Flexibility? Lessons from Germany, France, and Belgium (pp. 59-94). University of Chicago Press.
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Chujac, T., Komadel, J. and Veselková, M. 2021. Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 20). Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.
- Bělín, Matěj and Marcela Veselkova (2022a) "Job Retention Scheme in Slovakia. Impact on Dismissals and Firm Survival in the COVID-19 Pandemic." Ministry of Labour, Social Affairs and Family of the Slovak Republic.
- Bellmann, L., Gerner, H.D. and Upward, R., 2015. The response of German establishments to the 2008–2009 economic crisis. In *Complexity and Geographical Economics* (pp. 165-207). Springer, Cham.
- Boeri, Tito and Herbert Bruecker, "Short-time work benefits revisited: some lessons from the Great Recession," *Economic Policy*, 2011, 26 (68), 697–765.
- Cahuc, P. and Carcillo, S., 2011. Is short-time work a good method to keep unemployment down?. *Nordic Economic Policy Review*, 1(1), pp.133-165.
- Cahuc, P., Kramarz, F. and Nevoux, S., 2021. The Heterogeneous Impact of Short-Time Work: From Saved Jobs to Windfall Effects. IZA DP No. 14381.
- Calavrezo, O., Duhautois, R. and Walkowiak, E., 2009. The Short-Time Compensation Program in France: An Efficient Measure against Redundancies?. *Centre d'Etudes de l'Emploi*.
- Calavrezo, O., Duhautois, R. and Walkowiak, E., 2010. Short-time compensation and establishment exit: An empirical analysis with French data.
- Giupponi, Giulia and Camille Landais, "Subsidizing Labor Hoarding in Recessions: The Employment and Welfare Effects of Short Time Work," *CEP Discussion Paper No 1585*, 2018.
- Gourinchas, P.O., Kalemli-Özcan, Ş., Penciakova, V. and Sander, N., 2020. Covid-19 and SME failures (No. w27877). National Bureau of Economic Research.
- Hidas, S., Vaľková, K., Harvan, P. 2016. Veľa práce na úradoch práce: Efektivita a účinnosť služieb zamestnanosti. Ministry of Finance of the Slovak Republic.
- Hijzen, A. and Martin, S., 2013. The role of short-time work schemes during the global financial crisis and early recovery: a cross-country analysis. *IZA Journal of Labor Policy*, 2(1), pp.1-31.
- IMF (2021) "Fiscal Monitor Database of Country Fiscal Measures in Response to the COVID-19 Pandemic." IMF Fiscal Affairs Department, October 2021.
- Kopp, D. and Siegenthaler, M., 2021. Short-time work and unemployment in and after the Great Recession. *Journal of the European Economic Association*, 19(4), pp.2283-2321.
- Kruppe, Thomas and Theresa Scholz, "Labour hoarding in Germany: employment effects of short-time work during the crises," *Technical Report, IAB Discussion Paper 2014*.
- Lalinsky, T. and Pal, R. 2021. Efficiency and effectiveness of the COVID-19 government support: Evidence from firm-level data.
- OECD (2021) *OECD Employment Outlook 2021. Navigating the COVID-19 Crisis and Recovery*.
- Petráš, J. 2019. Dočasná práca ako šanca pre znevýhodnených. Ministry of Labour, Social Affairs and Family of the Slovak Republic.
- Rajan, R. G., & Zingales, L. (1998). Financial Dependence and Growth. *The American Economic Review*, 88(3), 559-586.
- Slovak Business Agency. 2021. Malé a stredné podnikanie v číslach.

- Scarpetta, S., Pearson, M., Hijzen, A. and Salvatori, A., 2020. Job retention schemes during the covid-19 lockdown and beyond.
- Schivardi, F. and Guido, R., 2020. A simple method to estimate firms' liquidity needs during the Covid-19 crisis with an application to Italy.
- Tracey, M.R. and Polachek, S.W., 2020. Heterogeneous Layoff Effects of the US Short-Time Compensation Program. *LABOUR*, 34(4), pp.399-426.
- Walkowiak, Emmanuelle. "JobKeeper: The Australian Short-Time Work Program." *Australian Journal of Public Administration* (2021).

Príloha 1

Schéma pomoci na udržanie pracovných miest

Opatrenie	Oprávnené subjekty	Prvá pomoc	Prvá pomoc +	Prvá pomoc ++
		(12. marec 2020 - september 2020; september - december 2021)	(Október 2020 - január 2021)	(Február - júl 2021), opatrenie 3B zrušené od júla 2021
1	Zamestnávateľa, ktorých činnosť bola obmedzená úradným rozhodnutím; podpora na zamestnanca na prekážke	80 % priemerného zárobku zamestnanca (max. 1 100 €)	80 % priemerného zárobku zamestnanca (max. 1 100 €)	100 % priemerného zárobku zamestnanca (max. 1 100 €)
2	SZČO s poklesom tržieb	90 € až 270 € na osobu v marci 2020, následne 180 € až 540 € v závislosti od výšky poklesu tržieb, až do výšky 80 % priemerného zárobku	270 € až 810 € na osobu v závislosti od výšky poklesu tržieb	330 € až 870 € na osobu v závislosti od výšky poklesu tržieb
3A	Zamestnávateľa, ktorých činnosť bola obmedzená z dôvodu ekonomického poklesu; podpora na zamestnanca na prekážke	80 % priemerného zárobku zamestnanca (max. 880 €)	80 % priemerného zárobku zamestnanca (max. 1 100 €)	100 % priemerného zárobku zamestnanca (max. 1 100 €)
3B	Zamestnávateľa s poklesom tržieb	90 € až 270 € na zamestnanca v marci 2020, následne 180 € až 540 € v závislosti od výšky poklesu tržieb, až do výšky 80 % priemerného zárobku	270 € až 810 € na zamestnanca v závislosti od výšky poklesu tržieb	330 € až 870 € na zamestnanca v závislosti od výšky poklesu tržieb
4A	SZČO	210 € za mesiac (105 € v marci 2020)	315 € za mesiac	360 € za mesiac
4B	Jednoosobové s.r.o.	210 € za mesiac (105 € v marci 2020)	315 € za mesiac	360 € za mesiac

Príloha 2

BOX 1: Dáta

Na odhad modelov boli použité nasledujúce zdroje údajov. Mesačné údaje o výške vyplatenej podpory zo schémy „Prvá pomoc“ jednotlivým firmám v členení podľa opatrenia pochádzajú z *Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny* (ÚPSVaR). Údaje o počte zamestnancov pracujúcich v slovenských firmách boli čerpané z dát *Sociálnej poisťovne*, pričom počet zamestnancov bol prevážený na základe počtu dní, ktoré zamestnanec v danom mesiaci vo firme odpracoval (napríklad zamestnanec, ktorý nastúpil v polovici mesiaca, sa považuje za 0,5 zamestnanca v tomto mesiaci). Ďalšie premenné týkajúce sa charakteristík firiem (sídlo, tržby, záväzky, Altmanovo Z-skóre) boli čerpané z databázy *FinStat*. Údaje o počtoch nových prípadov nákazy COVID-19 pochádzajú z databázy publikovanej Inštitútom zdravotných analýz Ministerstva zdravotníctva SR (<https://github.com/Institut-Zdravotnych-Analyz/covid19-data>). V analýze používame panel *PositiveTests_District*, ktorý obsahuje denné údaje o počte nových identifikovaných prípadov nákazy pre každý okres (s výnimkou metropolitných oblastí Bratislavy a Košíc, ktoré sú považované za samostatné „okresy“ bez ohľadu na skutočné členenie na okresy podľa jednotlivých mestských častí). Tieto denné prírastky agregujeme do mesačného súčtu, ktorý požívame ako proxy premennú pre intenzitu epidémie v okrese. Závery sa nemenia, ak namiesto absolútnych počtov prípadov použijeme podiel nových prípadov na populáciu okresu, pričom populáciu okresov sme čerpali zo *Štatistického úradu SR*, panel [om7102rr].